

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld.—kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrta leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
seminarju (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

☛ S prihodnjim mesecem julijem se začne drugo polletje, zato je prosimo p. n. naročnike „Slov. Gospodarja“, ki so samo za pol leta naročnine poslali, naj naročilo za drugo polletje o pravem času ponovijo, da se jim more list redno pošiljati. Tudi novi naročniki se sprejmejo. Do konca leta znaša naročnina 1 fl. 60 kr.; do 1. oktobra pa 80 kr. Naročnina se naj pošilja po poštnih nakaznicah.

Opravništvo „Slov. Gospodarja“.

Zmaga koroških Slovencev.

Kakor smo na Štajerskem priklopljeni Slovenci sosedom Nemcem, tako tudi na Koroškem. Nemci torej z nami v deželnih zborih lahko delajo, kakor se jim spoljubi. Med tem pa ko je štajerskih 450.000 Slovencev (zraven 700.000 Nemcev) priborilo si sčasoma vseh 8 poslancev v deželnem zboru, pogrešalo je 140.000 koroških Slovencev [poleg 192.000 Nemcev] vsakega zastopnika. Samo 1krat prodrli so z gosp. Einspielerjem, a tega so Nemci kmalu izpodrinoli. Potem bili so vsi napori Slovencev zastonj. Propali so pri vsakih volitvah. Drugi Slovenci smo se uže bali, da nam bodo Korošce popolnem potlačili in iztrebili. Hvala Bogu! To se ni uresničilo. Slovanska lipa je se na Koroškem zopet vravnala. Slovenski kmet se ondi še ni popolnem vklonil germanstvu. To je pokazala srečna volitev dne 10. junija v Velikoveci, kder so Slovenci nepričakovano in še prav sijajno zmagali. Slava vrlim volilecem; živili koroški Slovenci! Podrobneje pa naj poroča sledeči dopis iz Velikovskega okraja!

„V Velikoveci vršila se je dne 10. t. m. volitev poslanca za deželni zbor. Akoravno smo ob času prvotnih volitev res kakor je poročal „Slov. Gosp.“ tiho djali, vendar križem rok nismo držali, ampak kakor mirno, ravno tako vestno in pošteno storili svojo dolžnost. Vse prvotne volitve vršile so se v celo lepem redu in izišle Slovincem na čast; celo iz občin, katere so doselej pošiljale same nasprotnike na volišče, došlo nam je mnogo vrlih narodnjakov, tako iz Doberle vasi ter iz Prevali,

kjer je sedaj, ko je komaj ponehala Ulmanova žugajoča sila, bilo izvoljenih 7 jakih, narodnih mož in le 5 ustavakov. Zmagali smo v Velikoveci sijajno z ogromno večino. Izmed 96 volilcev glasovalo jih je 69 za preljubljenega nam narodnjaka č. g. Andreja Einspielerja. Nasprotni kandidat g. Rainer, grajšak na „Kohlenhofu“ pri Velikoveci, je po velikem prizadevanji vjel 20 glasov, neki Majerhofer 1, ostalih 6 volilcev pa je izostalo. Kolike vrednosti nam je preblagi naš poslanec, to kazal nam je strah, ki ga naši nasprotniki pred njim imajo. „Izvolite si kandidata, kterega hočete, z vami hočemo ga enoglasno voliti, le za božjo voljo Einspielerja ne“. Tako so nam pred volitvijo kvasili, pa slovenski kmet predobro pozna svojega pravega prijatelja, svojega ljubljence in nevstrašenega boriatelja, toraj se je vsak takemu blebetanju, taki prekanjeni zvijači posmehoval ter menil: „voli si zvitorepec, kogar hočeš, mi ne potrebujemo tvojih glasov“, in še ravno zato tem bolj ponosno glasoval za našega kandidata.

Po sijajni zmagi so nemčurji čudno nategovali obrvi; nehote sem si mislil: no, dnes smo vam pa napravili „šild“, da vas ne bode solnce žgalo, mi pa smo veselega srca hiteli domu naznanjat svojim rojakom veselo vest, da smo spolnili njih željo, ter poslali v deželni zbor gospoda, ki ima srce za nas, ki se vsikdar pogumno poganja za naše pravice, za blagor našega roda. Čast vam, vrli volileci, res možko ste se nosili — Slava — Živili naš blagi gospod poslanec Einspieler! Naj omenim takaj še porednega lista, ki so ga nemčurji iz Celovca volilecem razpošiljali, v katerem so priporočevali g. Rainerja, gospoda Einspielerja pa tako nesramežljivo obrekovali, ogovarjali, grdili in črnili, da je groza in da kaže surovost v najvišji stopnji; celo nasprotnik poštenjak se ga je sramoval in z glavo majal. Pa tudi pisatelj sam si je svest svoje lažnjivosti, toraj se ni upal svoje nesramne stvari podpisati. Nemčurji, to je kultura, to je resnicoljubnost, to je vaše častno orožje? S takim orožjem vojskujete se le vi, mi s tako robo ne bomo skrunili svojih rok. Mi spoštujemo

vašega kandidata, nič žalega ni slišal od nas, samo volili ga nismo in ga nikdar ne bomo zato, ker je tujec, trd Nemeec ter naših potreb ne pozna.“

Gospodarske stvari.

O pridelovanji semena.

M. Pravo seme izbrati in si dobrega semena pridelati, to je jedna prvih nalog umnega kmetovalca, zlasti pa če si je naprej vzel to ali uno sorto vzboljšati. Večji ali manjši pridelek, kterega iz posejatve te ali une rastline dobimo, odvisi od dobrote posejanega semena. Toraj se morajo kmetovalci podučiti in si prizadevati, kako je najboljšo seme pridelati.

Dva pota sta, po katerih si moremo različne sorte semena pridelati in požlahtniti. Prvič izbiranje pravega semena ali korenin in gomoljev. Drugič križanje primernih različnih sort. Pa kakor vsakdanja skušnja in zgledi kažejo, še mnogim one znanosti manjkajo, po katerih se je treba ravnati, ako hočemo seme in semenske sajenice izbirati na prave zadeti in tako do vzboljšane pridelka dospeti, kterega si želimo. Naj tukaj samo nekoliko zgledov služi za veliko drugih. Ko bi si hotel kdo iz dvojčastega stroka taršičnega zruja za seme vzeti, bi tu ne delal prav, kajti dvojčeki so vsakokrat slabejši od pojedinjekov, toraj je seme le vsakokrat vzeti od lepo raščenih debelih in zdravih strokov. Kdor si od kumar tiste za seme odbere, ki so najprej dozorele, pride sicer do take sorte, ki res rano rodi, vendar pa le malo kumar nastavlja in prireja. Toraj je zguba na pridelku, kar se morda na ranih sadih pridobi. Ako se pri grahu prvi zreli stroki vzamejo za seme, se res dobi rastlina, ki za teden ali pol prej vžitni sad zori, vendar pa gre to vse na škodo dobrote in množine pridelka. Ako se prvorašči stroki od fižola rajčnika za seme vzamejo, take rastline res rano rodijo, postanejo pa od leta do leta nižje in se poslednjič v nekterih letih v grmičasti in pritličasti fižol prevržejo. Kdor si tedaj hoče rano rodečih sort prirediti, ki so pa tudi močne in krepke rasti in ki mnogo in pa dobrega sadu rodé, ne sme samo dobro seme za posejatev izbirati, ampak mora rastline tudi z drugimi primernimi obilo in dobro rodečimi sortami križati, t. j. skrbeti za to, da se take sorte med seboj plemenijo. Seme bodi pred vsem najlepše, popolnem razvito in dozorelo. Potem se pa naj dobro shraniti dene. Od nekterih rastlin kakor od repe strnišnice, redkve, zelja se najbolje in najlehkeje v svojem stročji hranjuje. Pri kumarah in dinjah ali tikvah pa to ne gre. Najbolje kaže, da se seme teh povrtnih sadežev iz mesenih delov izloči, dobro opere in na senčnatem prostoru zmerno posuši in hranjuje do spomladne posejatve. Semena drugih rastlin se morajo pa v vlažni prsti do posejatve hraniti ali pa brž

posejati, predno se še popolnoma posuše. Taka je s koščicami od breskev, črešenj, sliv, itd. Smrekovi in jelkini češarki se morajo vsakokrat že prej nabrati, predno zima semena v njih omaje in izpadljiva naredi. Shranjevati se morajo na takih krajih, kjer veverice in krilati gostje ne morejo do njih. Potaknejo se z debelejšim koncem v zemljo, da seme, ko zima češarke odpre, ne izkapa. Tako se češarki do spomladi stati pusté, o kterem času jih je mraz vže vse odprl. Treba jih je le iz zemlje vzeti, obrniti, nekoliko otresti in seme v jerbas ali rjuho strositi. Ako se ta semena spomladi posejejo, je manje nevarnosti, da jih razne tice in pošad pozoblje. Želod, orehi, javorjevo seme, kostanj, bukov žir, brezovo seme se more posejati, brž ko je dozorelo.

V vrtu je dostikrat težko raznih sort semena čista ohraniti. Posebno je to težko pri dinjah in tikvah. Če imamo na vrtu tudi le eno jedino sorto teh sadežev, vendar ne moremo popolnoma brez skrbi biti, da je seme te sorte za drugo leto tudi čisto in nesprevrženo ostalo. Kajti letajoče stvarice, bučele, ose, žužki letajo iz vrta na vit in prenašajo cvetni prah od cvetlice na cvetlico in tako se dostikrat jedna sorta oplemeni s cvetnim prahom druge sorte, ktere mi res nimamo na svojem vrtu in seme je sprevrženo. To se tudi lahko primeri, če so sosedni vrti tudi v precejšnji daljavi od naših vrtov oddaljeni. Jedina varna pot si sorte čiste ohraniti je ta, da si razne letajoče mrčese od naših cvetočih rastlin odvrčamo, kar pa ni ravno kar si bodi. Korenski sadeži, ki vže prvo leto ne nastavljajo semena, se dajo naj lagljeje po ravno tej lastnosti od kmetovalca požlahtniti in vzboljšati. Izbrati se morajo najlepši koreni in gomolji in ti za seme se posaditi. Slabejši se poderejo in drugače porabijo. Od posejatve dobrega semena je toraj tudi obilen in dober pridelek zelo odvisen. Le tisti, ki bode najboljšo seme posejal, se sme tudi najboljšega pridelka nadjati, kedar se pa nasproti ne zmeni dosti za to, kakšno seme ali dobro ali slabo seje, tudi ne bode vkljub težavnemu in dolgemu delu obilnega dobička pričakovati smel. Trgovinski in drugi vrtnarji so si dan današnji v pridelovanji dobrih semen že veliko spretnost pridobili tako da pravijo, da jim je dobro seme tudi, če se jim zastoja daruje, še predrago, ako jim je še boljše seme na razpolaganje, če tudi za težke štirikrat večje denarje. Dobro seme je toraj neizrečeno velike važnosti za vrtnarja in kmetovalca. Toraj vzboljšujmo in požlahtnajmo si semenske sorte, kolikor le moremo.

M. Grašni žužek in kako ga pokončati. Najgotovejše sredstvo proti grašnemu žužku je to, da se umori v posameznih grahovitih zrnih, brž ko se je grab s polja pospravil. Prašanje je le, kako se najlažje in primernejše vmaniti more. Kakor so novejšje skušnje pokazale, toplota sama na sebi ni zadostivna in zanesljiva, ker grabova kaljivost